

Θεματική ενότητα

ΔΕΟ24

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ
2022-2023

Eclass4U

The best Choice for you

ΜΑΘΗΜΑ

8

[18/1/23]

ΘΕΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ :

Θεωρία/ **ΥΛΗ Τρίτης Εργασίας**

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Τόμος Γ

**«ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ»**

210-5711484 6970-401981 grammateia.eclass4u@gmail.com

Καθηγήτρια : Βίκυ Βάρδα.

ΜΕΡΟΣ I

Eclass4U

The best Choice for you

Agenda Μαθήματος

12	19/12/2022	25/12/2022	ΤΟΜΟΣ Γ': ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 & NUGENT: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

13	26/12/2022	1/1/2023	ΔΙΑΚΟ
14	2/1/2023	8/1/2023	ΤΟΜΟΣ Γ': ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3-6

16	16/1/2023	22/1/2023	ΗΙΧ: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1		
17	23/1/2023	29/1/2023	ΗΙΧ: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 & NUGENT: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19		
18	30/1/2023	5/2/2023	ΗΙΧ: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 & NUGENT: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22		
19	6/2/2023	12/2/2023	ΤΟΜΟΣ Γ': ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 & ΠΕΤΡΑΚΟΣ - ΨΥΧΑΡΗΣ		
20	13/2/2023	19/2/2023	ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΤΣΟΥΡΑΤΗ - ΤΑΤΣΟΥ & ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΑΓΚΑΛΑΚΗ - ΣΑΡΑΪΔΑΡΗ		
21	20/2/2023	26/2/2023	ΤΟΜΟΣ Α': ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5		
22	27/2/2023	5/3/2023	ΤΟΜΟΣ Δ': ΚΕΦΑΛΑΙΑ 1, 4		
23	6/3/2023	12/3/2023	ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 & ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ (ΜΕΛΕΤΗ ΕΛΙΑΜΕΠ)		
24	13/3/2023	19/3/2023	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	3η Γραπτή Ενότητα	7,50%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ενοποίηση → διαδικασία κατά την οποία οι πολιτικοί δρώντες από διάφορα εθνικά κέντρα πείθονται να μεταφέρουν τη νομιμοφροσύνη και τις προσδοκίες τους προς ένα μεγαλύτερο κέντρο αποφάσεων, του οποίου οι θεσμοί έχουν ή απαιτούν δικαιοδοσία πάνω στα προϋπάρχοντα κράτη

κυρίαρχες θεωρίες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση

Τέσσερις οι βασικές θεωρητικές σχολές

1. **Πλουραλισμός:** δημιουργία συνθηκών ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ των κρατών στο διεθνές σύστημα και δεν ενδιαφέρεται να καταργήσει τα εθνικά κράτη ως αυτόνομες μονάδες.
2. **Λειτουργισμός:** Οικοδόμηση διεθνούς κοινότητας για την επίλυση των συγκρούσεων και την ικανοποίηση βασικών αναγκών πρόνοιας μέσω ορθολογικής τεχνοκρατίας που να υπερβαίνει κάθε δογματική εδαφική αξίωση.
3. **Ομοσπονδισμός:** παράδοση της ειρηνικής σκέψης ως μέσο επίλυσης του προβλήματος του πολέμου. Δημιουργία ενός υπερεθνικού κράτους από μια ομάδα προηγουμένως κυρίαρχων κρατών. Υποδιαίρεση σε τέσσερις κατηγορίες Νέος Ομοσπονδισμός, Ομοσπονδισμός ως διαδικασία, Ομοσπονδισμός ως διαδικασία, Συνολικός Ομοσπονδισμός.
4. **Νεολειτουργισμός:** αντί τη δημιουργία ενός ομοσπονδιακού κράτους, που είναι ανέφικτο, να διαμορφωθούν οι όροι για την κατάργησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τα πρώτα βήματα συνεργασίας των κρατών της Δυτικής Ευρώπης είναι οικονομικής φύσεως.

- ΟΕΟΣ (Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας) (1948), πρόδρομος του ΟΟΣΑ (1961), οργανώνει τη συνεργασία ανάμεσα στα δεκάξι ευρωπαϊκά κράτη που λαμβάνουν τη βοήθεια του αμερικάνικου σχεδίου Marshall
- Το Συμβούλιο της Ευρώπης (1949), παρήγαγε συμφωνίες σε νομικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά ζητήματα.
- NATO (1949), αντιστάθμισμα στην αυξανόμενη στρατιωτική ισχύ της ΕΣΣΔ, κυριάρχησε η Ατλαντική λογική στα ζητήματα ασφαλείας.
- Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) (1951), Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Ιταλία.
- Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα (ΕΑΚ) (1952), **δεν** τέθηκε ποτέ σε ισχύ εξαιτίας των γαλλικών επιφυλάξεων.
- Τα κράτη ενώ μπορούν να συνεργάζονται για την επίτευξη των κοινών οικονομικών τους συμφερόντων, **δεν** είναι διατεθειμένα να κάνουν συμβιβασμούς σε πολιτικό επίπεδο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Δεκαετία του '50 – οι απαρχές της μεταπολεμικής ανοικοδόμησης

- 1950: διακήρυξη Σουμάν στις 9 Μαΐου
- 1951: ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) 6 κράτη μέλη: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο
- 1957: συνθήκες της Ρώμης – γέννηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρατόμ

Δεκαετία του '60 – τίθενται τα θεμέλια

- 1960: δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ)
- 1962: προώθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) 1968: κατάργηση των δασμών

Δεκαετία του '70 η Ευρώπη έχει πλέον 9 κράτη μέλη

- 1973: 1η διεύρυνση – η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία γίνονται μέλη της ΕΟΚ
- η Ευρώπη έχει πλέον 9 κράτη μέλη
- 1979: πρώτες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία

Δεκαετία του '80 – εδραίωση

- Διεύρυνση προς χώρες της Νότιας Ευρώπης: Ελλάδα (1981), Ισπανία και Πορτογαλία (1986)
- Η Ευρώπη έχει πλέον 12 κράτη μέλη 1986: υπογράφεται η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη που τροποποιεί τη συνθήκη της Ρώμης:
- 1990 μετά την επανένωση της Γερμανίας, η πρώην Ανατολική Γερμανία εντάσσεται στην ΕΟΚ

Δεκαετία του '90

Η Ευρώπη έχει πλέον 15 κράτη μέλη

- 1993: τίθεται σε ισχύ η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά (συνθήκη του Μάαστριχτ)
- 1995: νέα διεύρυνση – Αυστρία, Σουηδία και Φινλανδία
- Η Ευρώπη έχει πλέον 15 κράτη μέλη

Η μεγαλύτερη διεύρυνση

- 1 Ιανουαρίου 2002: 12 χώρες υιοθετούν το ευρώ2004: διεύρυνση προς κεντροανατολικές ευρωπαϊκές χώρες – ένταξη 10 νέων κρατών μελών: Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχική δημοκρατία
- Η Ευρώπη έχει πλέον 25 κράτη μέλη
- 2007: ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας
- Η Ευρώπη έχει πλέον 27 κράτη μέλη
- 2013: ένταξη της Κροατίας
- Η Ευρώπη έχει πλέον 28 κράτη μέλη

Πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα: Ανάγκη θεσμικών μεταρρυθμίσεων

- 2005: Η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες απορρίπτουν τη θέσπιση Συντάγματος για την Ευρώπη
- 2007: Θέσπιση της συνθήκης της Λισαβόνας με έναρξη ισχύος την 1η Δεκεμβρίου

Οι Συνθήκες

1. Οι Συνθήκες της Ρώμης (1958)
 - α) Τελωνιακή Ένωση,
 - β) Κοινή Αγροτική Πολιτική,
 - γ) Σύστημα θεσμών για λειτουργία συστήματος και κανόνων

Η Συνθήκη της Ρώμης με την οποία δημιουργήθηκε η ΕΟΚ δημιούργησε μια τελωνιακή ένωση

Χαρακτηριστικά Τελωνιακής Ένωσης

1. Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών στο εσωτερικό της
2. Κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, κοινή εμπορική πολιτική
3. Διέφερε από τη Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΖΕΣ), διότι η τελευταία δεν είχε Κοινή Εμπορική Πολιτική έναντι τρίτων.

Δημιουργία Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) για λόγους

πολικούς και οικονομικούς

Τα θεσμικά όργανα που δημιουργήθηκαν είναι:

1. Επιτροπή
2. Συμβούλιο
3. Συνέλευση
4. Δικαστήριο

Επικουρικά Όργανα: Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ), Ελεγκτικό Συνέδριο

2. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη

Οι Συνθήκες

- Κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods λόγω της δημοσιονομικής και φορολογικής πολιτικής των ΗΠΑ, ως αποτέλεσμα της πολιτικής του Βιετνάμ.
- Το 1981 και 1986 προσχωρήσεις της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (ενδυνάμωση νότιας πτέτυγας).
- Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ), είναι η πρώτη αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης (1987). Αιτία της ήταν η αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας στο χώρο της υψηλής τεχνολογίας. Κατέταξε τα μη δασμολογικά εμπόδια σε τρεις κατηγορίες:
 1. Τεχνικά εμπόδια (διαφορετικές τεχν. προδιαγραφές προϊόντων)
 2. Φυσικά εμπόδια (διατυπώσεις σε Τελωνεία κλπ)
 3. Φορολογικά εμπόδια (διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση προϊόντων)
- Βασικός στόχος η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ως το 1992 και καθορίζει νέους στόχους σε τομείς όπως περιβάλλον, έρευνα και τεχνολογία.

3. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993)

Οι Συνθήκες

Παράγοντες που συνέβαλαν στην εμφάνιση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
2. Ευρωπαϊκό annus mirabilis
3. Επανάσταση της Γερμανίας (1990)

Υπογραφή Συνθήκης Μάαστριχτ (1992), σε ισχύ από 1^η Νοεμβρίου 1993. Είναι αναθεωρητική των προηγούμενων συνθηκών περιλαμβάνει τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρεις πυλώνες: την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) και τη συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Και οι τρεις πυλώνες μοιράζονται το ίδιο θεσμικό πλαίσιο.

4. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη του 1996 και η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997)

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη αποτελεί διαπραγμάτευση μεταξύ κυβερνήσεων έξω από το πλαίσιο διαδικασιών της Ένωσης και των θεσμικών οργάνων. Όλες οι Ευρωπαϊκές Συνθήκες έχουν τροποποιηθεί μέσω των Διακυβερνητικών Διασκέψεων

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε μια διαδικασία για πρώτη φορά για την αναθεώρησή της.

Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997), κρατάει αναλλοίωτη τη δομή της Ένωσης σε τρεις πυλώνες αν και ο τρίτος εμφανίζεται σημαντικά διαφοροποιημένος σε σχέση με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ καθώς θέματα μεταφέρθηκαν στην κοινοτική μέθοδο λήψης αποφάσεων.

Οι Συνθήκες

5. Η Συνθήκη της Νίκαιας

Η διάσκεψη περιλαμβάνει τα εξής θέματα:

1. το μέγεθος και τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
2. τη στάθμιση των ψήφων.
3. Πιθανότητα επέκτασης της ειδικής πλειοψηφίας.
4. Αναγκαία τροποποίηση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων
5. Σύνθεση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
6. Αναδιοργάνωση Δικαστηρίου και Πρωτοδικείου
7. Σύνθεση των επικουρικών οργάνων της ΕΕ
8. Ευελιξία ή “στενότερη συνεργασία”

6. Η Συνταγματική Συνθήκη

Οι Συνθήκες

Η Συνταγματική Συνθήκη(2004), κυριότερες διατάξεις

- 1.Θέση Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με θητεία 2,5 χρόνια και δικαίωμα ανανέωσης μιας ακόμη θητείας.
2. Στα Συμβούλια των Υπουργών ισχύει το σύστημα κυκλικής προεδρίας, θα ασκείται για 18 μήνες από μια ομάδα τριών χωρών και στην οποία θα εναλλάσσεται για 6 μήνες στην προεδρία το κάθε μέλος.
3. Νέα θέση Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.
4. Αύξηση των ευρωβουλευτών από 732 σε 750, με ελάχιστο όριο τους 6 και ανώτατο τους 96.
5. Από το 2014 θα μετέχουν τα 2/3 των χωρών με αυστηρά ισότιμη εναλλαγή, ώστε για 10 χρόνια σε μια 15ετή περίοδο να διαθέτει κάθε χώρα έναν επίτροπο.
6. Στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ειδική πλειοψηφία 55% με συμμετοχή τουλάχιστον 15 κρατών με αντιστοιχία πληθυσμού στο 65%.

7. Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Η Συνθήκη της Λισαβόνας)

- Τέθηκε σε ισχύ από τη **1.12.2009**

Οι Συνθήκες πλέον είναι δύο:

- Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν τις αντικαθιστά απλά τις αναθεωρεί και τις δύο και ονοματίζει τη πρώτη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
- Η αναφορά σε Κοινότητα ή Ευρωπαϊκή Κοινότητα **αντικαθίσταται** με τον όρο Ένωση.
- Υπήρξε δύσκολη η διαδικασία κύρωσης. Λόγω της Ιρλανδίας η Ε.Ε. προχώρησε σε σειρά δεσμεύσεων γνωστές ως "Ιρλανδικές εγγυήσεις"
- Ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά με θεσμικά ζητήματα.
- **Δεν** καταργεί τις προηγούμενες Συνθήκες, παραμένουν σε ισχύ

Οι Συνθήκες

Βασικά

1. Τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993) και τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1958)..

2. Αποκτά νομική διεθνή προσωπικότητα που της αποδίδεται ρητώς από τα μέλη. Κατάργηση των τριών πυλώνων της Ε.Ε.

- διαδικασία λήψης αποφάσεων, συνήθης νομοθετική διαδικασία.

3. Αναβαθμίζεται ο ρόλος των Εθνικών Κοινοβουλίων, αποκτούν σημαντικό αν και περιορισμένο ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

NUGENT, N., 2012 (ΚΕΦ.23)

Ενότητα 23.1. Η εννοιολόγηση της ΕΕ

Τι είδους πολιτικός οργανισμός είναι η ΕΕ; Δύσκολη η απάντηση για 4 λόγους:

1. Η ίδια η ΕΕ δεν επιδίωξε ποτέ με ξεκάθαρο τρόπο να περιγράψει ή να προσδιορίσει τον πολιτικό χαρακτήρα της.
2. Η ΕΕ βρίσκεται, και βρισκόταν πάντα, σε κατάσταση μετάβασης.
3. Η ΕΕ είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο και πολύπλευρο σύστημα (πολλές δυνατότητες διαφοροποίησης ανάλογα με την εκάστοτε επικέντρωση της ανάλυσης).
4. Η μοναδικότητα της Ε.Ε. ως πολιτικού οργανισμού/συστήματος.

Ενότητα 23.2. Τρεις έννοιες-κλειδιά: Κυριαρχία, Διακυβερνητισμός, Υπερεθνικότητα

23.2.1. Ορίζοντας τις έννοιες

Η **κυριαρχία** (sovereignty) αφορά τη νομική ικανότητα των εθνικών φορέων λήψης αποφάσεων να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους χωρίς να υπόκεινται σε εξωτερικούς περιορισμούς (η επανομαζόμενη εθνική, και μερικές φορές κρατική, κυριαρχία).

Ο **διακυβερνητισμός** (intergovernmentalism) αναφέρεται σε συμφωνίες βάσει των οποίων τα έθνη-κράτη συνεργάζονται μεταξύ τους σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, σε περιπτώσεις και υπό όρους που ελέγχουν (η εθνική κυριαρχία δεν υπονομεύεται άμεσα).

Η **υπερεθνικότητα** (supranationality/-ism) αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ κρατών κατά τρόπο που αυτά δεν διατηρούν πλήρη έλεγχο επί των εξελίξεων.

Ενότητα 23.3. Θεωρητικοποιώντας την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Μεγάλου εύρους θεωρία

Πολλοί μελετητές αναζήτησαν τρόπους θεωρητικής παρουσίασης της συνολικής φύσης της διαδικασίας ολοκλήρωσης με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των γενεσιουργών παραγόντων της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τις προβλέψεις σχετικά με το πώς είναι πιθανό να εξελιχθεί αυτή.

Θεμελιακές θεωρίες:

- Νεολειτουργισμός (neofunctionalism)
- Διακυβερνητισμός (integovernmentalism)

Ενότητα 23.3.1. Νεολειτουργισμός

Αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό γύρω από την έννοια της **εκχείλισης**:

- Η **λειτουργική εκχείλιση** (functional spillover), απορρέει από την αλληλένδετη φύση των σύγχρονων οικονομιών, που καθιστά δύσκολο τον περιορισμό της ολοκλήρωσης σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας.
- Η **πολιτική εκχείλιση** (political spillover), απορρέει σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική ολοκλήρωση και έχει διάφορες διαστάσεις.

Οι πρώτες νεολειτουργικές αναλύσεις πρότειναν, αν και δεν τη θεωρούσαν αναπόφευκτη, την προοδευτική ανάπτυξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η κρίση της ΕΟΚ (1965-66) και η ύφεση του 1970 κλόνισαν τις θέσεις του νεολειτουργισμού. Επανήλθε όταν η ολοκλήρωση ξαναβρήκε ρυθμό της ('80).

Κριτική (Τράνχολμ-Μίκελσεν, Σάντχολτζ και Στόουν Σουίτ):

- έχει υπερβολικά ντετερμινιστικό χαρακτήρα
- δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τη διαρκή σημασία στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης των (συχνά διαφορετικών) συμφερόντων των κ-μ και των εκπροσώπων τους και της αντίστασής τους σε πτυχές,
- ήταν ελλιπής και δεν εξηγεί επαρκώς γιατί η ολοκλήρωση προχωρά μέσω της εκχείλισης σε ορισμένους μόνο τομείς πολιτικής.

Ενότητα 23.3.1. Νεολειτουργισμός (2)

Εξακολουθεί να έχει μεγάλη θεωρητική αξία, ιδίως εάν ενημερωθεί και τροποποιηθεί (Tranholm-Mikelsen, 1991).

Αποδείξεις που υποστηρίζουν τις θέσεις του νεολειτουργισμού:

- **Λειτουργική εκχείλιση:** αναφορά στην εσωτερική αγορά, όπου οι αρχικές «απαιτήσεις» για εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς επεκτάθηκαν σταθερά ώστε να συμπεριλάβουν, μεταξύ άλλων, την κοινωνική διάσταση, το ενιαίο νόμισμα και κάποιο βαθμό δημοσιονομικής εναρμόνισης.
- **πολιτική εκχείλιση:** αναφορά σε μεγάλες προόδους στη λήψη αποφάσεων σε υπερεθνικό επίπεδο από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 («κινητήριος ρόλος» της Επιτροπής, συχνή χρησιμοποίηση της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο και υποστήριξη που παρείχαν τα Δικαστήρια της ΕΕ σε μεγάλο μέρος των ενεργειών ολοκλήρωσης).

Ενότητα 23.3.2.

Διακυβερνητισμός / Διακυβερνητική προσέγγιση

Έχει τις ρίζες της στη **θεωρία των διεθνών σχέσεων** και ειδικότερα στη ρεαλιστική παράδοση (τα έθνη-κράτη είναι οι κύριοι φορείς δράσης στις διεθνείς σχέσεις /κυριότερες πολιτικές σχέσεις κρατών κυρίως μέσω των εθνικών κυβερνήσεων).

Εξηγεί την κατεύθυνση και τον ρυθμό της διαδικασίας ολοκλήρωσης κυρίως παραπέμποντας στις **αποφάσεις και στις ενέργειες των κυβερνήσεων** των ευρωπαϊκών κρατών με βάση το **εθνικό συμφέρον**. Όχι ιδιαίτερη σημασία στους υπερεθνικούς ή διακρατικούς φορείς.

Έμφαση, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Στάνλεϊ Χόφμαν (1966), «στη **λογική της διαφοροποίησης**» αντί στη «λογική της ολοκλήρωσης».

Ενότητα 23.3.2.

Διακυβερνητισμός / Διακυβερνητική προσέγγιση (2)

Φιλελεύθερος **διακυβερνητισμός** (liberal intergovernmentalism) του Μοράβτσικ. Κύρια στοιχεία:

- Παραδοχή της ορθολογικής συμπεριφοράς του κράτους,
- Φιλελεύθερη θεωρία για το σχηματισμό εθνικών προτιμήσεων (προσέγγιση της εσωτερικής πολιτικής για τον τρόπο που οι στόχοι του κράτους είναι δυνατό να διαμορφώνονται από εγχώριες πιέσεις και αλληλεπιδράσεις, που με τη σειρά τους προσδιορίζονται συχνά από τους περιορισμούς και τις δυνατότητες που απορρέουν από την οικονομική αλληλεξάρτηση).
- Διακυβερνητική ερμηνεία των διακρατικών σχέσεων (υπογραμμίζει τον αποφασιστικό ρόλο των κυβερνήσεων στον καθορισμό των σχέσεων μεταξύ κρατών και με βάση τη σχετική διαπραγματευτική δύναμή τους).

23.1.2. Φεντεραλισμός

Οι ερμηνείες της φύσης του **φεντεραλισμού (ομοσπονδισμού)** (federalism) ποικίλλουν. Πολιτικά συστήματα διαφορετικά μεταξύ τους, όπως της Γερμανίας, της Ινδίας, της Ελβετίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, κατανοούνται ως ομοσπονδιακά.

Η ΕΕ διαθέτει κάποια ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά:

- **Η εξουσία κατανέμεται** ανάμεσα στα κεντρικά όργανα λήψης αποφάσεων (Επιτροπή, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κ.λπ.) και τα περιφερειακά όργανα λήψης αποφάσεων (οι κυβερνητικές αρχές στα κράτη-μέλη).
- Η φύση της κατανομής προσδιορίζεται σε **συνταγματικά κείμενα** (στις Συνθήκες) και υπάρχει μια ανώτατη δικαστική αρχή (τα Δικαστήρια της ΕΕ) εξουσιοδοτημένη να αποφαινεται σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν διαφορές σχετικά με την κατανομή της εξουσίας,
- **Και τα δύο επίπεδα διαθέτουν σημαντικές εξουσίες** και αρμοδιότητες σε τομείς δημόσιων πολιτικών - με τους τομείς του κεντρικού επιπέδου να ανήκουν κυρίως, αλλά κατά καμία έννοια αποκλειστικά, στην οικονομική σφαίρα.

23.1.2. Φεντεραλισμός (2)

Από άλλες πλευρές η ΕΕ δεν ανταποκρίνεται στο ομοσπονδιακό μοντέλο:

- Ορισμένες από τις αρμοδιότητες που ανατίθενται στο κέντρο εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από **τη συγκατάθεση των κρατών μελών(κ-μ) για** την άσκησή τους (όπου ισχύει η αρχή της ομοφωνίας στο Συμβούλιο).
- Η **ισορροπία** μεταξύ τομέων πολιτικής εξακολουθεί να **κλίνει προς την πλευρά των κ-μ.**
- Οι τομείς πολιτικής οι οποίοι στα «συμβατικά» ομοσπονδιακά συστήματα συνηθίζεται να θεωρούνται αρμοδιότητα των κεντρικών αρχών στην ΕΕ συνιστούν πρωτίστως εθνικές αρμοδιότητες. Ο έλεγχος του νομίσματος προφανώς εξαίρεση στον κανόνα, αλλά δεν συμμετέχουν όλα τα κ-μ στο σύστημα του ενιαίου νομίσματος.
- Οι **κεντρικές αρχές δεν μπορούν να ασκήσουν «νόμιμη βία»** στο «έδαφος της ΕΕ».

Συμπερασματικά: Η ΕΕ μπορεί αναμφισβήτητα να θεωρηθεί τουλάχιστον δυνητικά (λόγω κινήσεων σε κατεύθυνση ομοσπονδίας, όπως θεσμική εμπάθυνση, θέσπιση της ιθαγένειας της Ένωσης, αρχή της επικουρικότητας) **οιονεί ομοσπονδιακό σύστημα ή κατ' άλλους «συνομοσπονδία»** (τα υπερεθνικά όργανα έχουν εύρος εξουσιών που υπολείπεται των ομοσπονδιών).

23.1.3. Κρατοκεντρική προσέγγιση και συναινετικό πολιτικό σύστημα

Κρατοκεντρικά (state-centric) μοντέλα για την ΕΕ αναπτύσσουν όσοι υιοθετούν τη διακυβερνητική οπτική της διαδικασίας ολοκλήρωσης. Στον πυρήνα της ΕΕ αναγνωρίζουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Το σύστημα βασίζεται πρωτίστως σε έθνη-κράτη τα οποία συνενώθηκαν προκειμένου να συνεργαστούν για ορισμένους ειδικούς σκοπούς.
- Οι κύριοι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ των κ-μ της ΕΕ είναι οι εθνικές κυβερνήσεις.
- Οι εθνικές κυβερνήσεις ελέγχουν τη γενική κατεύθυνση και το ρυθμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην ΕΕ.
- Καμία κυβέρνηση και επομένως κανένα κράτος δεν είναι υποχρεωμένο να δέχεται αποφάσεις σε σημαντικά ζητήματα με τις οποίες διαφωνεί.
- Οι υπερεθνικοί φορείς δράσης, όπως η Επιτροπή και τα Δικαστήρια της ΕΕ, δεν έχουν από μόνοι τους σημαντικές ανεξάρτητες εξουσίες, αλλά λειτουργούν κυρίως ως φορείς εκτέλεσης και διευκόλυνσης της συλλογικής βούλησης των εθνικών κυβερνήσεων.

23.1.3. Κρατοκεντρική προσέγγιση και συναινετικό πολιτικό σύστημα

Ο Πολ Τέιλορ (Taylor, 1991, 1996), θεωρεί ότι **το μοντέλο του συναινετικού πολιτικού συστήματος είναι εξαιρετικά χρήσιμο** για να ερμηνευτεί η φύση της **ισορροπίας** που υπάρχει στην ΕΕ ανάμεσα:

- στον κατακερματισμό και στη συνεργασία/ ολοκλήρωση,
- στην αμοιβαία εξάρτηση των κ-μ και στη συλλογικότητα και
- στην ικανότητα --μολονότι κάτι τέτοιο δεν είναι αναπόφευκτο--του συστήματος στο σύνολό του να προάγει και να διατηρεί τη σταθερότητά του.

Υπάρχει μια έννοια «**συμβίωσης**»-μια αμοιβαία εξάρτηση– ανάμεσα στα συμμετέχοντα τμήματα του συναινετικού πολιτικού συστήματος (τα κ-μ) και στη συλλογικότητα αυτού του συστήματος (τις δομές και τα πλαίσια της ΕΕ).

Τα κ-μ της ΕΕ δεν χάνουν σημαντικό μέρος της δύναμής τους ή της εξουσίας τους λόγω της συμμετοχής τους στην ΕΕ.

23.1.3. Κρατοκεντρική προσέγγιση και συναινετικό πολιτικό σύστημα (2)

Για τον Χρυσόχοου (Chryssohoou, 1994: 48) η ΕΕ είναι μια **συναινετική συνομοσπονδία** (confederal consociation), («η συγχώνευση διακριτών πολιτικά οργανωμένων κρατών σε κάποια μορφή ένωσης για την επίτευξη κοινών σκοπών, χωρίς τα κράτη αυτά είτε να χάνουν την εθνική τους ταυτότητα είτε να παραιτούνται από την επιμέρους κυριαρχία τους»).

- **Κριτική:** Η άποψη των Τέιλορ και Χρυσόχοου ότι η συμμετοχή στην ΕΕ δεν υπονομεύει από μόνη της θεμελιακά την κυριαρχία των κρατών-μελών (κ-μ) έχει αμφισβητηθεί ευρέως. Ορισμένοι από τους θεωρητικούς αντιπάλους τους υποστηρίζουν ότι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συνιστά έναν πολύ πιο χρήσιμο τρόπο εννοιολόγησης και σχηματοποίησης της ΕΕ.

23.1.4. Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση

Τρία κύρια στοιχεία χαρακτηρίζουν την ουσία του μοντέλου της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην ΕΕ:

- Οι αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων ανήκουν και ασκούνται όχι μόνο από εθνικές κυβερνήσεις, αλλά και από όργανα και δρώντες σε «υψηλότερα» και «χαμηλότερα» επίπεδα.
- Η συλλογική λήψη αποφάσεων από τα κράτη σε κεντρικό επίπεδο ΕΕ συνεπάγεται σημαντική απώλεια εθνικής κυριαρχίας, και επομένως σημαντική απώλεια ελέγχου από μέρους των εθνικών κυβερνήσεων.
- Οι πολιτικές αρένες είναι περισσότερο διασυνδεδεμένες παρά εμφωλεμένες (nested). «Ο διαχωρισμός μεταξύ εσωτερικής και διεθνούς πολιτικής, ο οποίος βρίσκεται στο επίκεντρο τού κρατοκεντρικού μοντέλου, απορρίπτεται από το μοντέλο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης».

Κριτική: Οι υπέρμαχοι της κρατοκεντρικής προσέγγισης υποστηρίζουν ότι:

- τα **υπερεθνικά** επίπεδα υπόκεινται σε μεγάλο βαθμό σε ελέγχους σε κρατικό επίπεδο (κυρίως μέσω των διάφορων οργάνων του Συμβουλίου),
- τα **υποεθνικά** επίπεδα διαθέτουν ελάχιστα περιθώρια ή δυνατότητες να ασκήσουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα των πολιτικών.

Ενότητα 23.4. Θεωρητικοποιώντας τη λειτουργία της ΕΕ: Μέσου εύρους θεωρία

Επικεντρώνεται σε επιμέρους πτυχές της διαδικασίας και ειδικότερα στις πολιτικές και στους τομείς πολιτικής της ΕΕ: **στο πώς λειτουργεί και στο τι κάνει η ΕΕ**. Οι μελετητές έστρεψαν τον ενδιαφέρον τους για 2 λόγους:

1. ενισχύθηκε η εντύπωση ότι η μεγάλου εύρους θεωρία περιορίζεται από τη φύση της όσον αφορά το τι μπορεί να επιτύχει. Τείνει να αιωρείται ανάμεσα σε δύο άκρα: σημαντικούς αιτιακούς παράγοντες ή όλες τις διαστάσεις της διαδικασίας ολοκλήρωσης;
2. η εντατικοποίηση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είχε ως αποτέλεσμα να προσελκύσει η ΕΕ το ενδιαφέρον ολοένα και μεγαλύτερου αριθμού μελετητών προερχόμενων από διαφορετικά επιστημονικά πεδία (εκτός διεθνών σχέσεων, συγκριτική πολιτική, δημόσια πολιτική).

Η πολιτική της ΕΕ είναι πολύπλοκη, ως εκ τούτου δεν είναι παράδοξο το ότι έχουν χρησιμοποιηθεί **πολλές και διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις μέσου εύρους**. Δύο από τις σημαντικότερες εξ αυτών:

- η νεοθεσμική προσέγγιση (new institutionalism).

Ενότητα 23.4.1. Νεοθεσμική προσέγγιση

Πυρήνας της η παραδοχή ότι οι θεσμοί έχουν σημασία στον καθορισμό των εκροών της λήψης αποφάσεων (εν μέρει αντίδραση στον συμπεριφορισμό).

Ενώ η **παλαιά ή παραδοσιακή θεσμική προσέγγιση** περιοριζόταν στην ανάλυση των τυπικών δυνάμεων και δομών των οργάνων λήψης αποφάσεων,

η **νεοθεσμική** ορίζει τους θεσμούς με πολύ ευρύτερο τρόπο, ώστε να περιλαμβάνει σε αυτούς μεγάλο φάσμα τυπικών και άτυπων διαδικασιών, πρακτικών, σχέσεων, συνηθειών και κανόνων (πιο ευρεία).

Ενότητα 23.4.1. Νεοθεσμική προσέγγιση (2)

Η επικέντρωση των τριών νέων θεσμικών προσεγγίσεων:

Ο **Ιστορικός θεσμισμός** επικεντρώνει στην κατανομή των εξουσιών που προκύπτουν από θεσμικές ρυθμίσεις/πλαίσια, στους τρόπους, με τους οποίους τα πλαίσια αυτά προκαλούν «εξαρτημένες τροχιές/πορείες» και «μη αναμενόμενες συνέπειες» στις σχέσεις μεταξύ θεσμών και άλλων παραγόντων που διαμορφώνουν πολιτικές δραστηριότητες και αποτελέσματα, όπως οι οικονομικές εξελίξεις και οι ιδεολογικές πεποιθήσεις.

Ο **θεσμισμός της ορθολογικής επιλογής** ενδιαφέρεται κυρίως για το βαθμό στον οποίο οι θεσμοί διαμορφώνουν, προσανατολίζουν και περιορίζουν τις ορθολογικές ενέργειες των πολιτικών φορέων δράσης και για τον τρόπο που το πράττουν.

Ο **κοινωνιολογικός θεσμισμός** επικεντρώνεται κυρίως στον τρόπο με τον οποίο οι θεσμικές μορφές και πρακτικές μπορούν συχνά να εξηγηθούν με πολιτικά κριτήρια.

Ενότητα 23.4.1. Νεοθεσμική προσέγγιση (3)

Οι 3 νέες θεσμικές προσεγγίσεις χρησιμοποιήθηκαν:

Ο **Ιστορικός θεσμισμός** για να καταδείξει με ποιον τρόπο η λήψη αποφάσεων στην ΕΕ σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή περιορίζει τη συμπεριφορά και τις επιλογές πολιτικής των υπευθύνων διαμόρφωσης πολιτικής σε άλλες στιγμές στο μέλλον.

Ο **θεσμισμός της ορθολογικής επιλογής** κυρίως για να αναδείξει τα κίνητρα των κυβερνήσεων των κ-μ στη διαδικασία ολοκλήρωσης, αλλά επιχειρεί επίσης να καταδείξει τις συνέπειες των διάφορων κανόνων λήψης αποφάσεων στην ΕΕ στη συμπεριφορά και στην άσκηση επιρροής των δρώντων («λογική συνεπειών»).

Ο **κοινωνιολογικός θεσμισμός** για την εξέταση της στάσης, των κινήτρων και της συμπεριφοράς των ανθρώπων που εργάζονται για τα όργανα και στα όργανα της ΕΕ («λογική της καταλληλότητας»). Συνδυάστηκε με κονστρουκτιβιστικές προσεγγίσεις για τη μελέτη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της ΕΕ, οι οποίες δίνουν έμφαση στην εξέταση και στην εξακρίβωση του τρόπου που δομούνται κοινωνικά παράγοντες, όπως ο πολιτικός χώρος και η θεσμική και ατομική ταυτότητα, οι ρόλοι & οι αξίες.

Ενότητα 23.6. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

- Όλες οι εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις έχουν δεχτεί επικρίσεις και για όλες έχουν διατυπωθεί **επιφυλάξεις** όσον αφορά τη χρησιμότητά τους.
- Δεν πρέπει να κρίνονται μόνο από τις αδυναμίες τους αλλά και από τη **γενικότερη συμβολή** τους στην ανάπτυξη της γνώσης.
- Θα πρέπει μάλλον να αναγνωριστεί ότι **«διαφορετικά είδη θεωριών ταιριάζουν σε διαφορετικά κομμάτια του παζλ της ΕΕ»** / θα πρέπει να θεωρούνται δυνητικά συμπληρωματικές. Έχουν προταθεί πλαίσια για την «ταύτιση» θεωριών και περιπτώσεων (π.χ. θεωρία της συνομοσπονδίας για να εξηγήσει την ίδρυση και τη φύση της ΕΕ).
- Επομένως, κατά την ανάλυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της ΕΕ πρέπει να χρησιμοποιείται **συνδυασμός εννοιολογικών και θεωρητικών εργαλείων.**

**ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΤΗΣ Ε.Ε.:**
τα θεσμικά όργανα
κεφάλαια 3-6 (Γ' τόμος ΕΑΠ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ενότητα 3.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομή και Σύνθεση

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 157 Συνθ. Ε.Ε.), 20 ικανοί και ανεξάρτητοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους πολίτες των κρατών μελών της Ε.Ε. , οι οποίοι συναποτελούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (Ορισμός του 1993). Τα μέλη είναι ανεξάρτητα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δεν επαναπροσδιορίζονται για δεύτερη θητεία. Οι Επίτροποι είναι πολιτικές προσωπικότητες εμπέλειας με δικές τους απόψεις και συνεισφορές στα κοινά, **όχι** απλώς εκτελεστικά όργανα.
- Πλέον αποτελείται από **27** μέλη.
- Είναι απαραίτητο τα μέλη της Επιτροπής να φέρουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους της Ένωσης. Ο αριθμός τους δύναται να τροποποιηθεί ομόφωνα από το Συμβούλιο. Η θητεία τους είναι πενταετής, ώστε να συμβαδίζει με τη θητεία του Ε. Κοινοβουλίου με δυνατότητα ανανέωσης.
- Βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται 14 από αυτά, συνεδριάζει εβδομαδιαία, χωρίς μεταφραστές και λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία (14/27).

Ενότητα 3.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομή και Σύσταση (...συνέχεια)

- Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προτείνεται με κοινή συμφωνία των κρατών μελών κατόπιν διαβουλεύσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει δυο αντιπροέδρους από τα μέλη της, ο ένας από τους οποίους είναι ο Ύπατος Αρμοστής.
- Οι Επίτροποι υποβοηθούνται στο έργο τους από τρεις κυρίως παράγοντες, που δεν αναφέρονται στις Συνθήκες
 1. τις προσωπικές ομάδες των Επιτρόπων
 2. τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
 3. τις διοικητικές υπηρεσίες και το προσωπικό της
- Υπό τη Προεδρία Romano Prodi από το Σεπτέμβριο του 1999 προχώρησε σε αναθεώρηση με τη δημιουργία 36 Γενικών Διευθύνσεων και Υπηρεσιών.

Ενότητα 3.2 Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Η πιο σημαντική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η πρωτοβουλιακή και διαμεσολαβητική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Προτείνει την κοινοτική νομοθεσία στο Συμβούλιο των Υπουργών και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συνήθως ομόφωνα, σε περίπτωση που χρειαστεί η απλή πλειοψηφία, ισχύει η αρχή της συλλογικής ευθύνης.
- Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μόνο με ομοφωνία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρόταση της κατά βούληση.
- Το δίκτυο των συμβουλευτικών επιτροπών της Επιτροπής διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:
 1. Επιτροπές Ειδικών
 2. Συμβουλευτικές Επιτροπές

Ενότητα 3.2 Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (... συνέχεια)

- Μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει κάθε φορά να λαμβάνει υπόψη της την αρχή της επικουρικότητας.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί θεματοφύλακα των Συνθηκών.
- Κανονιστική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναλύεται σε δύο επιμέρους καθήκοντα:
 1. να παρακολουθεί τις δραστηριότητες των άλλων θεσμικών οργάνων
 2. να πείσει για την αναγκαιότητα εφαρμογής των συμφωνημένων πολιτικών ή να προσφύγει στο Δικαστήριο. Δρα ως εισαγγελέας.
- Διοικητική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πλήθος κανονιστικών αποφάσεων εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ενότητα 3.2 Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (συνέχεια)

◦ Αρμοδιότητες της Επιτροπής:

1. Αποκλειστικό πλαίσιο πρωτοβουλίας στο πλαίσιο της Ε.Κ., μη αποκλειστικό δικαίωμα πρωτοβουλίας στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ.
2. Δικαίωμα συμμετοχής στα Συμβούλια των Υπουργών.
3. Έκδοση συστάσεων και γνωμών.
4. Δικαίωμα εποπτείας της εφαρμογής των Συνθηκών.
5. Εφαρμογή των κανονισμών της ΚΑΠ.
6. Εκπροσώπηση της Ε.Ε. με τους άλλους διεθνείς οργανισμούς.
7. Εκπροσώπηση της Ε.Ε. σε διαπραγματεύσεις για εμπορικές Συνθήκες.
8. Δικαίωμα ελέγχου και πρόσληψης του προσωπικού.
9. Πλήρης συμμετοχή και πληροφόρηση στις διαδικασίες της ΚΕΠΠΑ και ΣΔΕ.
10. Δικαίωμα διαχείρισης του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Ενότητα 3.2 Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (συνέχεια)

- Τροποποίηση της Επιτροπής μετά τη Συνθήκη της Νίκαιας
- Οι ικανότητες και η ανεξαρτησία των μελών είναι αναμφισβήτητη.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποτελείται από ένα υπήκοο κράτος μέλος.
- Ο αριθμός των μελών θα είναι μικρότερος του αριθμού των κρατών μελών.
- Με αυτή τη σύνθεση έχει αναλάβει τα καθήκοντά της από 1^η Ιανουαρίου 2009.
- Το συμβούλιο με ομοφωνία θα ορίσει τον αριθμό των μελών της Επιτροπής και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του νέου συστήματος της εκ περιτροπής ορισμού των Επιτρόπων.

Ενότητα 3.2 Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (συνέχεια)

- Αναβάθμιση του ρόλου του Προέδρου της Επιτροπής, έχει ευθύνη της εσωτερικής αναδιοργάνωσης της Επιτροπής ώστε να δρά αποτελεσματικά και με συνοχή στη βάση της συλλογικής ευθύνης.
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας και το επεκτείνει στις περιπτώσεις του παλιού Τρίτου Πυλώνα.
- Για πρώτη φορά η Επιτροπή ως σώμα είναι υπόλογη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΩΝ

Ενότητα 4.1 Δομή και Σύνθεση

- Είναι το κύριο νομοθετικό όργανο της Ε.Ε.
- Αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών σε επίπεδο υπουργού με αρμοδιότητα να δεσμεύει τη κυβέρνηση του κράτους μέλους.(καθ' ύλη αρμοδιότητα των κρατών μελών).
- Τα μέλη ανέρχονται σε 27.
- Η λήψη αποφάσεων του Συμβουλίου περιορίζεται σε ad referendum, δεν επιτρέπεται δηλαδή ο υπουργός να ψηφίζει υπό αίρεση ότι θα συμφωνήσει και η Κυβέρνηση της χώρας του ή άλλο πολιτειακό όργανο μετά.
- Ο μέγιστος αριθμός των συμβούλων είναι 15.
- Γίνονται συνεδριάσεις των Συμβουλίων Υπουργών γίνονται μόνο όταν υπάρχει ουσιαστική ημερήσια διάταξη, έχει αναλάβει και την ευθύνη της προετοιμασίας των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων.

Ενότητα 4.1 Δομή και Σύνθεση (συνέχεια)

- Όλα τα κράτη μέλη έχουν μόνιμη αντιπροσωπεία με έναν μόνιμο αντιπρόσωπο.
- Ύπαρξη Επιτροπής Μόνιμων Αντιπροσώπων, COREPER. Χωρίζεται σε δύο μέρη COREPER 1 και COREPER 2. Η COREPER 2 αποτελείται από μόνιμους αντιπροσώπους σε βαθμό Πρέσβων, υποβοηθείται από την ομάδα Antici και ασχολείται με εργασίες της Προεδρίας ως προς τη διαχείριση και το σχεδιασμό των εργασιών του Συμβουλίου, ενώ η COREPER 1 αποτελείται από αναπληρωτές και ασχολείται με θέματα τεχνικού, τομεακού χαρακτήρα. Έχει την ευθύνη για την προετοιμασία και την παρουσίαση όλων των θεμάτων στα Συμβούλια των Υπουργών.

Ενότητα 4.1 Δομή και Σύνθεση (συνέχεια)

- Υπάρχουν και άλλες επιτροπές στην ιεραρχία του Συμβουλίου, αποτελούνται με εθνικούς εκπροσώπους.
 1. Η επιτροπή του άρθρου 133 ΣΑΜ υποβοήθηση της Επιτροπής στις εμπορικές διαπραγματεύσεις της Ένωσης με τρίτες χώρες.
 2. Ειδική Επιτροπή για τη Γεωργία, εκπρόσωποι των Υπουργών Γεωργίας.
 3. Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (1999) για τους σκοπούς της ΟΝΕ, για τα ζητήματα της απασχόλησης υπάρχει η Διαρκής Επιτροπή για την Απασχόληση.
- Ύπαρξη Γραμματείας του Συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου είναι ταυτόχρονα και Ύπατος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενότητα 4.2 Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων

- Ανάλογα με το θέμα απαιτούνται διαφορετικές πλειοψηφίες. Δύο οι συνήθεις τρόποι λήψης αποφάσεων ομοφωνία και ειδική πλειοψηφία. Οι αποχές **δεν** εμποδίζουν το Συμβούλιο να αποφασίζει με ομοφωνία. Σε περιπτώσεις ειδικής πλειοψηφίας, οι ψήφοι αντανakλούν την πληθυσμό της χώρας. Οι μεγάλες χώρες έχουν 29 ψήφους και οι μικρότερες αναλογικά λιγότερες. Οι απαιτούμενοι ψήφοι 258 από 345 (70%). Πρέπει να ψηφίσουν υπέρ της πρότασης τουλάχιστον 10 χώρες.
- Ευνοούνται κυρίως τα μικρά κράτη.

Ενότητα 4.2 Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων (συνέχεια)

- Με βάση τη Συνθήκη της Νίκαιας οι αποφάσεις λαμβάνονται με βάση τρεις άξονες:
 1. Ειδική πλειοψηφία των ψήφων 258/345 με βάση την αντιστάθμιση που αποφασίστηκε στη Νίκαια ή ποσοστό επί του συνόλου των ψήφων 74,67%
 2. Η ειδική πλειοψηφία συγκροτείται τουλάχιστον από 14 κράτη μέλη.
 3. Οι αποφάσεις πρέπει να ικανοποιούν ένα πληθυσμιακό κατώφλι του 62% που απαιτεί σύμπραξη μικρών και μεγάλων χωρών. Είναι δυνατικό **δεν** ισχύει αυτομάτως. Αν δεν ικανοποιηθεί η απόφαση είναι ανυπόστατη.
- Μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας εισάγεται το σύστημα διπλής πλειοψηφίας. Μετά τη μεταβατική περίοδο 2014 με 2017, το σύστημα θα εφαρμόζεται αποκλειστικά από το 2017.
- Η ειδική πλειοψηφία μαζί με τη συναπόφαση αναδεικνύονται ως η βασική διαδικασία λήψης αποφάσεων στα Συμβούλια των Υπουργών.

Ενότητα 4.3 Είδη Κοινοτικής Νομοθεσίας

- Κανονισμός, γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα διάταξη. Έχει άμεση εφαρμογή και άμεσο αποτέλεσμα και ισχύει από τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Καθίσταται **αυτόματα** μέρος των εθνικών νομοθεσιών. Υπερισχύει κάθε αντίθετης διάταξης νόμου και στο ελληνικό δίκαιο έχει **ισχύ τυπικού νόμου**.
- Οδηγία, δεσμευτική **μόνο** ως προς τα αποτελέσματά της στα κράτη μέλη τα οποία απευθύνεται. Το κράτος μέλος είναι ελεύθερο ως προς την επιλογή των μέσων για την επίτευξη του αποτελέσματος.
- Απόφαση, εξειδικευμένου διοικητικού χαρακτήρα πράξη η οποία είναι **δεσμευτική** στο σύνολό της μόνο για αυτούς στους οποίους απευθύνεται.
- Σύσταση, **δεν** είναι δεσμευτική πράξη.
- Γνώμη, **δεν** είναι δεσμευτική πράξη.

Ενότητα 4.4 Ευελιξία

- Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτικών στις οποίες συμμετέχουν μόνο όσα κράτη επιθυμούν.
- Όσα κράτη μέλη προτίθενται να καθιερώσουν τη στενότερη μεταξύ τους συνεργασία δύνανται να χρησιμοποιήσουν τα όργανα, τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες της Ένωσης με κύρια προϋπόθεση η συνεργασία αυτή να προάγει τα συμφέροντα της Ένωσης και να πρεσβεύει και να σέβεται τις αρχές των Συνθηκών. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλα τα κράτη μέλη και αφορά την πλειοψηφία αυτών.
- Με τη Συνθήκη της Νίκαιας διευρύνθηκαν οι δυνατότητες δημιουργίας "ευέλικτων συνεργασιών", ακόμα παραμένουν ένα θεωρητικό ενδεχόμενο.
- Τρεις κατηγορίες ενισχυμένων συνεργασιών:
 1. Ενοποίηση πολλών ταχυτήτων (Διαφοροποίηση ως προς το **χρόνο**).
 2. Ενοποίηση Μεταβλητής Γεωμετρίας (Διαφοροποίηση ως προς το **χώρο**).
 3. Ενοποίηση A la Carte (Διαφοροποίηση ως προς το **είδος**).

Ενότητα 4.5 Η Προεδρία του Συμβουλίου

- Διαδραματίζει σημαντικό πολιτικό ρόλο.
- Τρεις οι λειτουργίες της Προεδρίας:
 1. Προεδρεύει των συναντήσεων του Συμβουλίου και των επιτρόπων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
 2. Σύνθεση ικανοποιητικών συμβιβασμών μεταξύ αντιτιθεμένων συμφερόντων.
 3. Συνέχεια και συνοχή των πολιτικών της Ένωσης
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Υπατού αρμοστή στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και προεδρεύει του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων.
- Συγκαλεί τις συνεδριάσεις και υποβοηθείται το έργο της από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Ενότητα 5.1 Σύνθεση και Οργάνωση του Ε.Κ.

- Το εκλογικό σύστημα απαρτίζεται πλέον από 626 μέλη.
- Το εκλογικό σύστημα που χρησιμοποιείται για την εκλογή των Ευρωβουλευτών **δεν** είναι ενιαίο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει μόνιμη έδρα. Η Ολομέλεια συνεδριάζει στο Στρασβούργο, η Γραμματεία εδρεύει στο Λουξεμβούργο ενώ οι Επιτροπές συνεδριάζουν στις Βρυξέλλες.
- Συνολικά υπάρχουν 20 Επιτροπές, στις οποίες η συμμετοχή των Ευρωβουλευτών είναι ανάλογη της πολιτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.
- Η Συνθ. Ε.Ε. ενίσχυσε τις δυνατότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:
 1. Εισαγωγή του θεσμού του Συνηγούρου του Πολίτη (Ombudsman).
 2. Υποβολή αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από πολίτες ή νομικά πρόσωπα.
 3. Δυνατότητα σύστασης προσωρινών Εξεταστικών των Πραγμάτων Επιτροπών.

Ενότητα 5.2 Διαδικασίες Λήψης Αποφάσεων

- Το Κοινοβούλιο εμπλέκεται στη νομοπαραγωγική διαδικασία της Ε.Ε. με τους εξής τρόπους:

διαδικασία Συνεργασίας,

διαδικασία συναπόφασης,

διαδικασία συνδιαλλαγής,

διαδικασία Σύμφωνης γνώμης,

διαδικασία έμμεσης νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Ενότητα 5.3 Εθνικά Κοινοβούλια και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Τα εθνικά κοινοβούλια **δεν** έχουν ρόλο στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.
- Τα εθνικά Κοινοβούλια έχουν αρμοδιότητες που αφορούν την επικύρωση των Συνθηκών ή την αναθεώρησή τους και την εισαγωγή νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Έχουν ευθύνη για επικύρωση ορισμένων **μόνο** πράξεων.
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας αναβαθμίζεται ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων τα οποία αποκτούν σημαντικό αν και περιορισμένο ρόλο.
- Τα δικαιώματα που απορρέουν από τη Συνθήκη για τα Εθνικά Κοινοβούλια αφορούν και τα δύο νομοθετικά σώματα των κρατών μελών.
- Εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και της καλής λειτουργίας της Ε.Ε.
- Εισάγονται οι διαδικασίες κίτρινης και πορτοκαλί κάρτας.

Η κίτρινη κάρτα δίνει δικαίωμα στα εθνικά κοινοβούλια να εκφράσουν την ανησυχία τους προς το θεσμικό όργανο που παρήγαγε το σχέδιο νόμου ως προς την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας.

Η πορτοκαλί κάρτα έχει εφαρμογή μόνο κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ενότητα 6.1 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

- Από το 1974 συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο
- Καθορίζει τους γενικούς και πολιτικούς προσανατολισμούς της Ένωσης.
- Μετά από κάθε συνοδό του υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση, καθώς και ετήσια γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ένωση.
- Η επιρροή του είναι πολιτική **όχι** νομική.
- Με τη Λισαβόνα αλλάζει η σύνθεση και συμμετέχουν ο Πρόεδρος του ΕΣ και ο Υπάτος αρμοστής ασφαλείας εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Ενότητα 6.2 Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

- Ασκήν δικαιοδοτική σημασία
- Προσφεύγουν κράτη μέλη, κοινοτικά όργανα, ιδιώτες και επιχειρήσεις.
- Σκοπός είναι η ομοιόμορφη ερμηνεία του Κοινοτικού Δικαίου.
- Δυο κατηγορίες προσφυγών: Άμεσες προσφυγές και αιτήσεις ακυρώσεως προδικαστικής απόφασης.
- Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το Δικαστήριο απαρτίζεται από το Δικαστήριο καθ'αυτό, το Γενικό Δικαστήριο, δηλαδή Πρωτοδικείο και τομεακά Δικαστήρια δηλαδή τα τομεακά Συμβούλια.

Ενότητα 6.3 Ελεγκτικό Συνέδριο

- Αντιπρόσωπος του φορολογούμενου
- Κάθε θεσμικό και επικουρικό όργανο με πρόσβαση σε κονδύλια οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες και τα έγγραφα που ζητεί.
- **Όχι μόνο** τα ευρωπαϊκά όργανα **αλλά** και οι εθνικές, τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις.
- Δημοσίευση κάθε χρόνο της ετήσιας έκθεσής του

Ενότητα 6.4 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

- Τα μέλη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε.
- Είναι χρηματοδοτικό όργανο της Ένωσης, που χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια για επενδύσεις κεφαλαίου.
- Εξετάζει σε βάθος το κάθε επενδυτικό σχέδιο, ώστε να ανταποκρίνεται στις πολιτικές της Ε.Ε.

Ενότητα 6.5 Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή Περιφερειών

- Ο ρόλος της είναι συμβουλευτικός αλλά οι γνωμοδοτήσεις της αντλούν κύρος από την ευρεία αντιπροσώπευση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της Ένωσης.
- Τα μέλη της προέρχονται από τη Κοινωνία των Πολιτών
- Συγκροτούνται τρεις ομάδες: εργοδότες, εργαζόμενοι, διάφορα συμφέροντα.
- Η Επιτροπή Περιφερειών είναι το νεότερο όργανο.
- Είναι συμβουλευτικό όργανο.

**ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ Ε.Ε.:
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
ΗΙΧ, S., (2009): ΚΕΦ. 1**

Η ΕΕ - Πολιτικό σύστημα, αλλά όχι κράτος

Η ΕΕ είναι ένα πολιτικό σύστημα / διαθέτει τα 4 χαρακτηριστικά (κατά Almond, 1956 και Easton, 1957):

1. **Θεσμική σταθερότητα και συνθετότητα** > από κάθε άλλο διεθνές καθεστώς: από το 1950 βασική θεσμική τετράδα (Επιτροπή, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ), Δικαστήριο ΕΚ) και εξελιγμένο σύστημα κανόνων & διαδικασιών για άσκηση εξουσιών (εκτελεστικές, νομοθετικές, δικαστικές)
2. Οι διεκδικήσεις μέσα στην ΕΕ αναδύονται από ένα **σύνθετο δίκτυο δημόσιων και ιδιωτικών ομάδων** (και οι κυβερνήσεις των κ-μ), ανταγωνιζόμενων για συμφέροντα & επιθυμίες
3. **Οι αποφάσεις της ΕΕ είναι εξαιρετικά σημαντικές** και γίνονται αισθητές σε όλο της το εύρος (έχουν σημαντική επίδραση στην κατανομή των οικονομικών πόρων και στον επιμερισμό των κοινωνικών και πολιτικών αξιών σε όλο το σύστημα)
4. Η **πολιτική διαδικασία** του πολιτικού συστήματος της ΕΕ αποτελεί ένα μόνιμο χαρακτηριστικό της πολιτικής ζωής στην Ευρώπη (συνεχής αλληλεπίδραση («ανάδραση») μεταξύ των πολιτικών εκροών, των νέων απαιτήσεων στο σύστημα, των νέων αποφάσεων κ.ο.κ.

Η ΕΕ **δεν διαθέτει το «μονοπώλιο της νόμιμης χρήσης καταναγκασμού»** (το διατηρούν τα κ-μ) και **δεν αποτελεί «κράτος»** (βεμπεριανού τύπου).

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση έχει παραγάγει ένα νέο και σύνθετο πολιτικό σύστημα.

Πώς λειτουργεί το πολιτικό σύστημα της ΕΕ

Στη βάση του συστήματος βρίσκονται οι Πολίτες της ΕΕ -οι υπήκοοι των 27 κ-μ, που προβάλλουν αιτήματα μέσω ποικίλων διαύλων (εκλογή κυβερνήσεων που εκπροσωπούνται στο Συμβούλιο, εκλογή μελών ΕΚ, συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα, προσφυγή στα εθνικά και στο ΔΕΚ)

Δύο βασικοί τύποι διαμεσολαβητικών ενώσεων συνδέουν το κοινό με τη διαδικασία πολιτικής της ΕΕ:

1. Τα **πολιτικά κόμματα** που έχουν επιρροή σε καθέναν από τους θεσμούς της ΕΕ.
2. Οι **ομάδες συμφερόντων** είναι εθελοντικές ενώσεις ανεξάρτητων Πολιτών (εργατικά συνδικάτα, επαγγελματικές ενώσεις κλπ) που ασκούν πίεση στις εθνικές κυβερνήσεις ή προσεγγίζουν άμεσα τους θεσμούς της ΕΕ.

Πώς λειτουργεί το πολιτικό σύστημα της ΕΕ (2)

Θεσμοί της ΕΕ

- **Συμβούλιο:** απαρτίζεται από τις κυβερνήσεις των κ-μ και οργανώνεται σε διάφορα τομεακά συμβούλια εθνικών υπουργών (πχ Συμβούλιο υπουργών Γεωργίας) και έχει εκτελεστικές και νομοθετικές εξουσίες.
- **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:** βασικός αντιπροσωπευτικός θεσμός, έχει 705 μέλη (από 27κ-μ) που εκλέγονται σε ευρωπαϊκές εκλογές κάθε πέντε χρόνια.
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή,** πολιτικό σώμα 27 επιτρόπων (1 από κάθε κ-μ) και μια γραφειοκρατία 36 γενικών διευθύνσεων και άλλων διοικητικών υπηρεσιών. Υπεύθυνη για προώθηση προτάσεων πολιτικής και την παρακολούθηση της εφαρμογής (εκτελεστικό)
- **ΔικαστήριοΕΚ,** που λειτουργεί σε στενή σχέση με τα εθνικά δικαστήρια για την επιτήρηση της εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ.

Πώς λειτουργεί το πολιτικό σύστημα της ΕΕ (3)

Οι Θεσμοί της ΕΕ παράγουν **5 τύπους πολιτικών**:

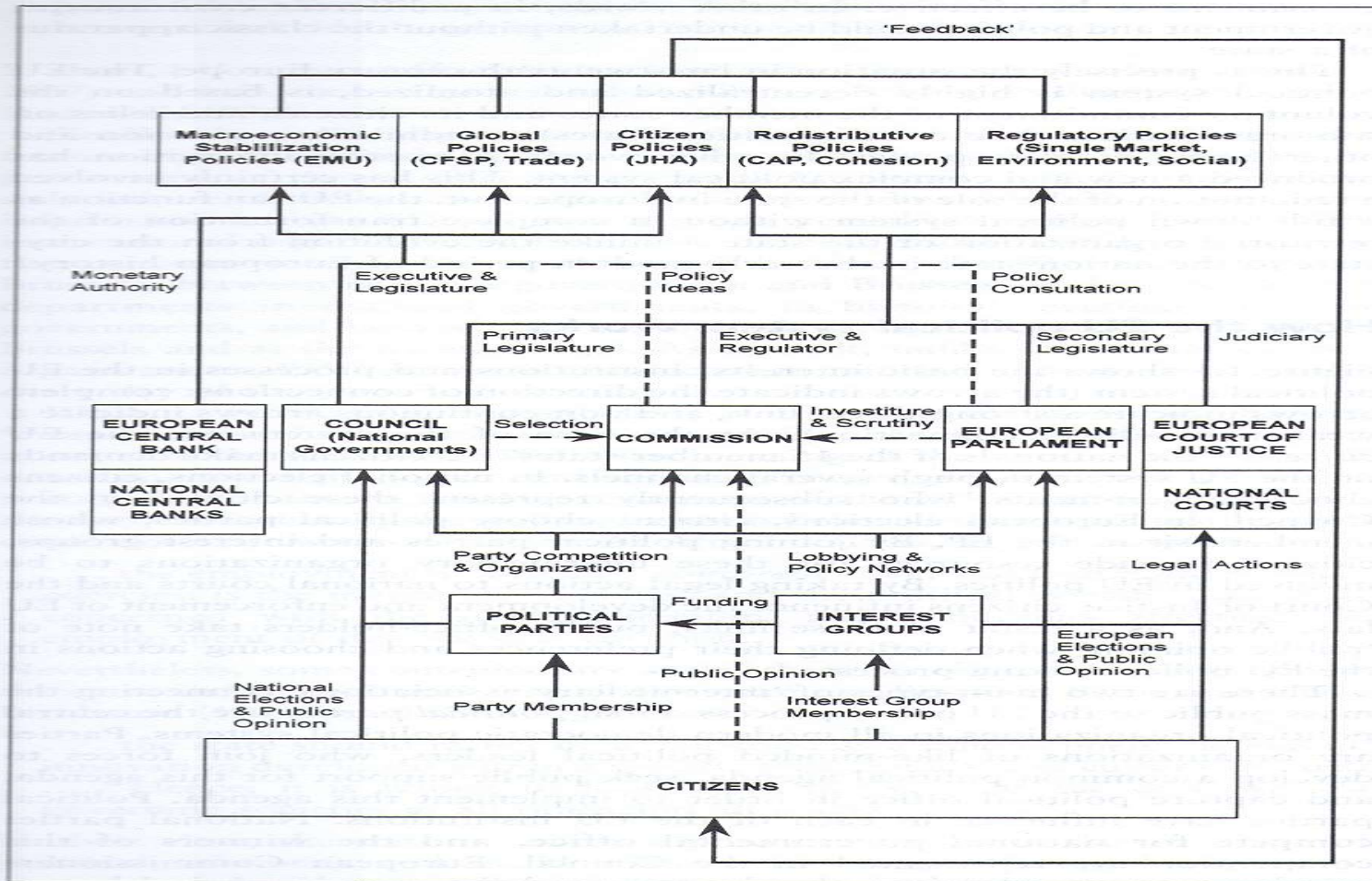
- Ρυθμιστικές πολιτικές (κανόνες)
- Πολιτικές δαπανών (μεταφορά πόρων μέσω του Π/Υ της ΕΕ)
- Μακροοικονομικές πολιτικές (λαμβάνουν χώρα στην ΟΝΕ)
- Πολιτικές για τους πολίτες (κανόνες για δικαιώματα)
- Εξωτερικές πολιτικές (φωνή στην παγκόσμια σκηνή)

Υπάρχουν **2 βασικές διαδικασίες χάραξης πολιτικής** στην ΕΕ:

- **Υπερεθνικές** (οιονεί ομοσπονδιακές) μέσω των θεσμικών οργάνων για τους 4 πρώτους τύπους πολιτικών
- **Διακυβερνητικές** -το Συμβούλιο αποτελείτο κύριο εκτελεστικό και νομοθετικό σώμα – για μακροοικονομικές , εξωτερικές και πολιτικές για τους πολίτες.

Υπάρχει «**ανάδραση**» (με σχετικά περιορισμένα περιθώρια λόγω διαμεσολαβημένης μέσω ΜΜΕ και ελίτ πληροφόρησης) μεταξύ των εκροών πολιτικής από το σύστημα της ΕΕ και των νέων απαιτήσεων των πολιτών.

Figure 1.1 The European Union political system

Δρώντες, Θεσμοί και Πολιτικές

Πολιτική επιστήμη είναι η συστηματική μελέτη των διαδικασιών διακυβέρνησης, πολιτικής και χάραξης πολιτικής / από την ανάλυση των πολιτικών θεσμών (19^ο αιώνα) στους πολιτικούς δρώντες ('30) και στον «νέο θεσμισμό» (μετά το '80).

Δρώντες στο σύστημα της ΕΕ (εθνικές κυβερνήσεις, υπερεθνικοί θεσμοί, πολιτικά κόμματα, οι γραφειοκράτες, οι ομάδες συμφερόντων και οι μεμονωμένοι ψηφοφόροι), που κινούνται βάσει προτιμήσεων (και πληροφόρησης) κατά τρόπο ορθολογικό.

Τα **πολιτικά αποτελέσματα** («βέλτιστα» ή «υποβέλτιστα») προκύπτουν ως απόρροια της στρατηγικής αλληλεπίδρασης μεταξύ ανταγωνιστικών δρώντων.

Οι **θεσμοί** -«τυπικοί» (π.χ. συντάγματα, νόμοι) ή «άτυποι» (π.χ. νόρμες συμπεριφοράς)-αποτελούν τους κύριους περιοριστικούς παράγοντες στη συμπεριφορά των δρώντων, καθορίζουν τα αποτελέσματα της δράσης των δρώντων και παράγουν «δομικού τύπου ισορροπίες»

Δρώντες, θεσμοί και αποτελέσματα

-Τα στοιχειώδη της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης (2)

Οι θεσμοί δεν είναι αμετάβλητοι. Οι δρώντες έχουν προτιμήσεις σχετικά με τους πολιτικούς θεσμούς, δρουν δε βάσει αυτών των «θεσμικών προτιμήσεων» με τον ίδιο τρόπο που δρουν με τους πρωτεύοντες πολιτικούς στόχους.

Συμπερασματικά: «θεμελιώδης εξίσωση της Πολιτικής»

προτιμήσεις + θεσμοί = αποτελέσματα

Όταν αλλάζει 1 από τους 2 παράγοντες, αλλάζει το αποτέλεσμα και η **πολιτική αποτελεί μια εν εξελίξει διαδικασία:**

- Σειρά δρώντων της ΕΕ επιλέγει τύπους δράσης για μεγιστοποίηση προτιμήσεων στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου συνόλου θεσμικών περιορισμών και μιας συγκεκριμένης δομής στρατηγικών συμφερόντων.
- Μπορεί όμως να επιθυμεί αλλαγές σε προτιμήσεις ή θεσμούς. Αναπτύσσει τότε νέες δράσεις που οδηγούν σε νέες πολιτικές ή θεσμικές ισορροπίες, που με τη σειρά τους οδηγούν σε νέες προτιμήσεις κοκ.